

Vertraging nieuwe beslagvrije voet is onacceptabel

De Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR), aangesloten bij Sociaal Werk Nederland, maakt zich ernstig zorgen over het aangekondigde uitstel van de invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. Op z'n vroegst zal de vereenvoudiging pas in 2021 plaatsvinden. Dat is onacceptabel, want op dit moment wordt de beslagvrije voet in driekwart van de gevallen te laag vastgesteld. Staatssecretaris Van Ark heeft aangekondigd met 'tussenmaatregelen' te komen om deze periode te overbruggen. Sociaal raadslieden doen hiervoor een aantal voorstellen.

De huidige beslagvrije voet is gebaseerd op veel informatie die de debiteur moet aanleveren. Voor iemand met een kop vol problemen is dat vaak ingewikkeld, waardoor de beslagvrije voet vaak te laag wordt vastgesteld. Dat heeft grote gevolgen. Burgers worden nodeloos verder in het moeras van schulden en stress geduwd. Nieuwe schulden ontstaan, de ene schuld wordt vervangen door een andere, met alle extra kosten van dien. Ook de maatschappelijke kosten stijgen daardoor.

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet moet hier een eind aan maken. De vereenvoudiging wordt gerealiseerd door zo min mogelijk afhankelijk te zijn van informatie van de debiteur. Aan de hand van informatie uit de Basisregistratie personen en de Polisadministratie kan in de meeste gevallen de beslagvrije voet worden berekend. Een hoopvol perspectief, maar de nieuwe wet die al in 2017 in het Staatsblad heeft gestaan, wordt pas in 2021 ingevoerd.

Vanwege de ernstige gevolgen van dit uitstel moeten de aangekondigde tussenmaatregelen de debiteur wel voldoende gaan beschermen. Sociaal raadslieden doen daarvoor de volgende voorstellen:

1. Altijd terugwerkende kracht toepassen

Wanneer de beslagvrije voet te laag is vastgesteld moet op basis van de parlementaire geschiedenis de beslagvrije voet met terugwerkende kracht worden aangepast. Uitgerekend de overheid zelf, en dan met name de Belastingdienst, weigert om deze wettelijk verplichte terugwerkende kracht toe te passen. De LOSR heeft in het rapport "[Belastingdienst, een bron van armoede?](#)" in 2014 al op deze misstand gewezen. Ook de Nationale ombudsman heeft hierover een [rapport](#) uitgebracht en geoordeeld dat de parlementaire geschiedenis ook voor de Belastingdienst geldt.

Sociaal raadslieden blijven pleiten voor uitvoering van de wet, zodat een te lage beslagvrije voet altijd met terugwerkende kracht wordt gecorrigeerd. Helemaal nu de vertraging van invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet voor een belangrijk deel veroorzaakt wordt door implementatieproblemen dan wel prioritering bij de Belastingdienst.

2. Beslagvrije voet moet minimaal 95% zijn van inkomen op bijstandsniveau

Volgens de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet is de beslagvrije voet bij een inkomen gelijk of lager dan de bijstandsnorm gelijk aan 95% van het inkomen. Gemeenten, UWV en SVB moeten bij het verrekenen op de uitkering rekening houden met de beslagvrije voet.

Sociaal raadslieden stellen als 'tussenmaatregel' voor dat bij beslaglegging of verrekening op een uitkering op bijstandsniveau uitgegaan wordt van een beslagvrije voet van minimaal 95% van het inkomen.

3. Hanteer voor jongeren tot 21 jaar een volwaardige beslagvrije voet

Voor jongeren geldt, ongeacht of ze uit- of thuiswonend zijn, een beslagvrije voet van € 221,41. Het komt gelukkig niet vaak voor, maar als bij een uitwonende jongere beslag op loon of uitkering wordt gelegd, heeft dit onmiddellijk tot gevolg dat hij de vaste lasten niet meer kan betalen.

Sociaal raadslieden stellen voor om vooruitlopend op de invoering van de wet een beslagvrije voet te hanteren van 95% van het inkomen, maar maximaal de beslagvrije voet zoals deze zou zijn berekend als betrokkene 21 jaar of ouder zou zijn.

4. Verhoog de beslagvrije voet als iemand in een inrichting verblijft

Uitkeringsinstanties, de Belastingdienst en deurwaarders passen de beslagvrije voet bij verblijf in een inrichting toe volgens een letterlijke interpretatie van de wet, namelijk twee derde van de bedragen genoemd in art. 23 eerste en tweede lid samen.

De beslagvrije voet is dan: $2/3$ van $(315,54 + 34) = € 233,03$.

Deze uitleg van de wet is in strijd met de bedoeling van de wetgever, zo blijkt ook uit de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, die bepaalt dat de beslagvrije voet als volgt moet worden berekend: $(2/3 \text{ van } 315,54) + 34 = € 244,36$.

Sociaal raadslieden stellen daarom voor de beslagvrije voet bij verblijf in een inrichting direct volgens de bedoeling van de wetgever toe te passen.

5. Verhoog de beslagvrije voet bij hoge woonlasten extra

De huidige beslagvrije voet is te laag voor mensen met hoge woonlasten. De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet biedt hiervoor een extra verhoging van de beslagvrije voet.

Sociaal raadslieden stellen voor om deze extra verhoging nu al toe te passen.

6. UWV berekent voortaan de beslagvrije voet correct

De wijze waarop het UWV de beslagvrije voet berekent kan ertoe leiden dat de betrokkene onder het bestaansminimum terechtkomt. De beslagvrije voet wordt op twee punten afwijkend berekend:

- Wanneer de schuldenaar een partner heeft, dan wordt de beslagvrije voet niet verhoogd met de premie ziektekostenverzekering van de partner. Dit klopt volgens een letterlijke interpretatie van de wettekst, waarin staat dat de beslagvrije voet verhoogd wordt met "de premie van een door de schuldenaar gesloten ziektekostenverzekering". Deze interpretatie leidt ertoe dat wanneer de partner een inkomen heeft dat lager is dan de halve beslagvrije voet, de betrokkene onder het bestaansminimum terechtkomt.
- Wanneer toeslagen worden verrekend of er beslag op is gelegd, dan wil het UWV hier geen rekening mee houden. Als argument wordt gegeven dat de vordering van het UWV preferent is. Dit gaat voorbij aan een [uitspraak van de rechtbank Den Bosch](#) die in een proefprocedure tussen de LOSR en de KBvG heeft bepaald dat onder "ontvangen" in art. 475d lid 4 Rv wordt verstaan "feitelijk in handen hebben". Dit betekent dat als de betrokkene de toeslagen niet ontvangt, deze niet in mindering mogen worden gebracht op de beslagvrije voet. Preferentie speelt hierbij geen rol.

Sociaal raadslieden vinden dat het UWV de beslagvrije voet correct moet toepassen, conform de bedoeling van de wetgever.

7. UWV als derde-beslagene hanteert beslagvrije voet eerste beslaglegger

Wanneer beslag op de uitkering wordt gelegd stelt het UWV zich zeer lijdelijk op door altijd de laagste beslagvrije voet te hanteren. Wanneer er meerdere beslagleggers zijn heeft dit tot gevolg dat de debiteur na correctie van de beslagvrije voet bij een volgend beslag weer onder het bestaansminimum terecht komt. Het UWV is, voor zover bekend, de enige derde-beslagene die zo handelt.

De Nationale ombudsman heeft over dit onderwerp ook een [rapport](#) uitgebracht, maar dat heeft nog niet geleid tot aanpassing van de werkwijze van het UWV.

Sociaal raadslieden vinden dat het UWV, wanneer beslag op de uitkering wordt gelegd, de beslagvrije voet van de eerste beslaglegger moet volgen.

8. Overheidsvordering voorlopig niet meer toepassen

De verbetering van de bescherming van het bestaansminimum laat nog erg lang op zich wachten. Pas na invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en na invoering van een beslagvrij bedrag bij bankbeslag kan de overheidsvordering op verantwoorde wijze worden toegepast.

Sociaal raadsliden stellen daarom voor dat de Belastingdienst het afschrijven van de belastingaanslag of toeslagschuld van de bankrekening (overheidsvordering genoemd) voorlopig niet meer toepast.

Tussenmaatregelen ook voor gerechtsdeurwaarders

Bovengenoemde 'tussenmaatregelen' hebben betrekking op de overheid als schuldeiser. Gerechtsdeurwaarders zouden op vergelijkbare wijze vooruit kunnen lopen op de invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. Sociaal raadsliden hebben de staatssecretaris gevraagd om met de beroepsorganisatie van gerechtsdeurwaarders (KBvG) hierover in gesprek te gaan. Specifiek voor gerechtsdeurwaarders hebben sociaal raadsliden de volgende tussenmaatregel voorgesteld:

9. Houd bij beslag op huur- of zorgtoeslag rekening met de beslagvrije voet

Sinds een [arrest van het Hof Den Haag van 25 april 2017](#) komt het regelmatig voor dat gerechtsdeurwaarders niet bereid zijn om de beslagvrije voet op verzoek toe te passen bij beslag op toeslagen. Het gerechtshof heeft aangegeven dat het niet mogelijk zou zijn om de beslagvrije voet toe te passen. Dat is een [denkfout](#).

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet zal er voor zorgen dat de beslagvrije voet direct van toepassing wordt. Nu uit de [parlementaire geschiedenis](#) blijkt dat dit een codificatie is van de huidige jurisprudentie, is er des te meer reden om er bij de gerechtsdeurwaarders op aan te dringen de beslagvrije voet wel toe te passen.

Meer informatie:

- Brief LOSR aan staatssecretaris Van Ark over uitstel invoering nieuwe beslagvrije voet
- [Kamerbrief over onder andere de voortgang implementatie beslagvrije voet](#)
- [Bestaansminimum beter beschermd. Over de wet vereenvoudiging beslagvrije voet.](#)